

HALLEN, Oscar van der (Lier 28 augustus 1903 – Santa Cruz 3 augustus 1979). Broer van Ernest en Alfred van der Hallen.

Promoveerde in Leuven (1926) tot doctor in de Germaanse filologie met een studie over **Tony Bergmann**. Van der Hallen was van 1927 tot 1963 leraar Nederlands, achtereenvolgens aan de athenea in Gent, Antwerpen en Boom. Tijdens de bezetting sloot hij aan bij de Lierse Kunstenaarsgilde geleid door **Felix Timmermans**. Voorts kwam hij niet op de voorgrond. Na de bevrijding in 1944 werd hij vanwege zijn Vlaams-nationalistische overtuiging tijdelijk uit het onderwijs verwijderd. Hij behoorde tot de eerste naoorlogse redactieploeg van *De Standaard* en bleef daar journalist tot 1950.

Van de Hallen, gevormd in de geest van zijn broer Ernest, de voorman van het **Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond**, heeft zich als essayist vooral toegelegd op de studie van auteurs als Leon Bloy en Georges Bernanos. Op zijn naam staat ook een overzicht van 50 jaar katholieke letterkunde in Vlaanderen (1885-1937).

LITERATUUR: K.D. (= Karel Dillen), 'Oskar van der Hallen 75. Dank u, mijnheer', in 't Pallieterke (28 september 1978); – E. Verstraete, 'Oscar van der Hallen overleden op Tenerife', in *Gazet van Antwerpen* (6 augustus 1979); – 'Oscar van der Hallen overleden', in *De Standaard* (6 augustus 1979); – E.d.V. (= Arthur de Bruyne), 'In memoriam Oskar van der Hallen', in 't Pallieterke (9 augustus 1979).

GASTON DURNEZ

HALLER VON ZIEGESAR, Jozef L. (Sint-Jans-Molenbeek 7 november 1864 – Berlijn 30 november 1945).

Werd bij zijn geboorte in de burgerlijke stand ingeschreven onder de naam van zijn moeder, Haller. Zijn natuurlijke vader was L. Voghelaere. Deze kwam later in dienst bij baron **Adolf von Ziegesar**, die vanaf 1878 in Brussel woonde. De baron en zijn vrouw interesseerden zich voor de jonge Haller en steunden zijn studie aan het atheneum in Gent, waar hij voorzitter werd van het Taalminnend Leerlingengenootschap **De Heremans' Zonen**, en aan de universiteit in Luik.

Haller groeide op in de sfeer van zijn pleegvader. Von Ziegesar erkende hem op 10 april 1895 als zijn eigen zoon. De baron behoorde tot het **Alldeutscher Verband** en was in 1898 betrokken bij de stichting van het tijdschrift *Germania*, waar ook Haller aan meewerkte. Na de dood van de baron in 1901 was de redactie van het maandblad tot 1904 bij Haller in Sleidinge gevestigd. Met de geldschietster van *Germania*, **Theodor Reismann-Grone**, bleef Haller ook na de verdwijning van het tijdschrift in contact.

Van 1890 tot 1905 was Haller leraar aardrijkskunde en geschiedenis in Gent, daarna in Brussel, waar hij zich aansloot bij **Frans Reinhard** en **Maurits Josson** in de leiding van het **Nationaal Vlaamsch Ver-**

Jozef Haller von Ziegesar was een kopstuk van het Brusselse activisme (lid van de Raad van Vlaanderen). Hij werd na 1918 hoogleraar in Berlijn en sloot zich opnieuw aan bij het Alldeutscher Verband dat Vlamingen als Duitsers beschouwde. (AMVC)

bond (NVV), de Vlaamsche Volksraad en de Vlaamsche Volkspartij. Toen deze laatste in 1906 in Brussel deelnam aan de Kamerverkiezingen, stond Hallers naam bovenaan op de kandidatenlijst. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vertoefde Haller in Amsterdam. Op 8 november 1914 keerde hij terug naar Brussel en stapte samen met Frans Bogaerts en Josson resoluut in het activisme. Vanaf eind 1914 was hij de Vlaamse vertrouwensman in Brussel van gouverneur-generaal Moritz von Bissing, met wie hij regelmatig besprekingen voerde. In juni 1915 stelde hij samen met de Duitse ritmeester Paul Simons een ontwerp-programma op voor de Brusselse activistische **Vereeniging van Vrienden der Vlaamsche Zaak**. Hij opperde daarin onder meer de eis dat de Vlamingen ook Wallonië moesten vernederlandsen, een gedachte die afkomstig was van Alduitse theoretici en door de Vereeniging werd afgekeurd. Gedurende het Duitse bewind was Haller betrokken bij de uitvoering van de vernederlandsing van het onderwijs en tijdelijk ook lid van de commissie tot voorbereiding van de vernederlandsing van de Gentse universiteit. Bij de splitsing van het ministerie van wetenschappen en kunsten in oktober 1916 werd hij benoemd tot algemeen bestuurder van de afdeling Kunsten van het Vlaamse ministerie.

Toen in juni 1916 uit het vooroorlogse NVV de **Vlaamsche Landsbond** groeide, werd Haller ondervoorzitter van de nieuwe organisatie. Bij de stichting van de **Raad van Vlaanderen** in februari 1917 behoorde Haller tot de eerste leden.

In november 1918 week hij uit naar Duitsland en vestigde zich in Berlijn, waar hij hoogleraar werd. Hij beled in die tijd nu en dan een **Groot-Nederlandse** visie, maar zocht tegelijk opnieuw aansluiting bij het Aldeutscher Verband, waar Vlamingen en Nederlanders nog steeds als 'Duitsers' werden beschouwd. In het verbondsblad publiceerde hij tussen 1925 en 1939 onder de schuilnaam van Vlaaming 39 artikels over de Vlaamse actualiteit. In 1937 verscheen zijn boekje over de 'duizendjarige' Vlaamse strijd.

WERKEN: Artikelen in onder meer *Germania*; *Alldeutschs Blätter*; – *Rollo van Moerlande*, 1899; – *Auf deutschem Vorposten. 1000 Jahre im Kampf für eigenes Wesen* (Das ABC des NBD, nr. 7, 1937).

LITERATUUR: H.J. Elias, *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I, 1969; – L. Buning, 'Meer licht op de von Ziegesars', in WT, jg. 32, nr. 6 (1973), p. 303-330; – id., 'Von Ziegesar, Joseph', in NBW, VI, 1974; – L. Wils, *Flamenpolitik en activisme*, 1974; – B. de Corte, *Het tijdschrift Germania in het kader van de Vlaams-Duitse betrekkingen*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1982; – W. Dolderer, 'De nieuwe Duits-Vlaamse toenadering na de eerste wereldoorlog', in WT, jg. 47, nr. 2 (1988), p. 109-128.

WINFRIED DOLDERER